

Мики и Шмља као ИСТРАЖИВАЧИ 3

ВИДИ ИХ! ЧАК СУ НАБАВИЛИ И ПОЛИЦИСКЕ ПСЕ ДА НАС ГОНЕ!

НА ПРВОМ РАСКРШЋУ СКРЕКНИ ЛЕВО!

САЈАМ СТОКЕ

ДА ВИДИМО ДА Л' ЋЕ САДТИ ЊИХОВИ ЦУКЦИ МОЊИ ДА ОСЕТЕ НАШ ТРАГ!

ТО ЈЕ ТАЈ ПУТ ШТО ВОДИ У ПУСТИЊУ! ОВО ПУТОВАЊЕ ЈЕ ТВОЈА НАЈГЕНИ-ЈАЛНИЈА ЗАМИСАО ДО САД!

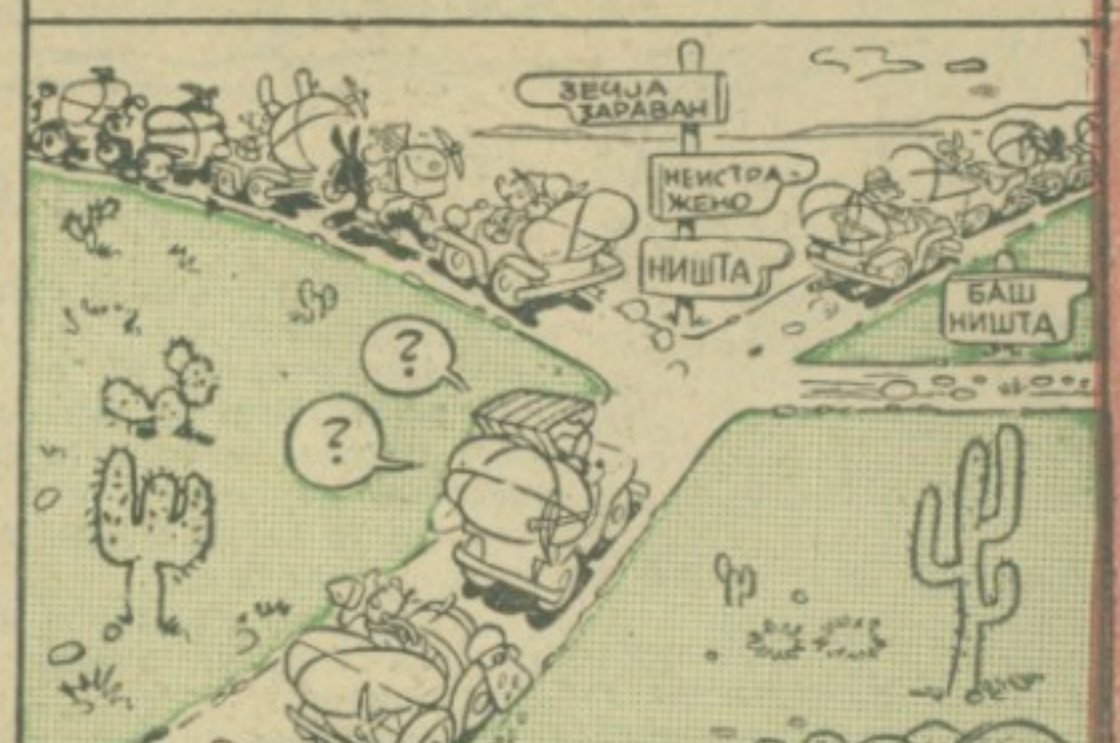
ДИВНО ЈЕ НАКИ СЕ У ПУСТИЊИ ГДЕ ВЛАДАЈУ ВЕЧИТИ МИР И ТИШИНА!

ЈА... СИГУРНО!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ЦЕО СВЕТ ПОШАО ДА ТРАЖИ УРАНИЈУМ!

ОВАЈ... ИЗГЛЕДА!

ВИ'Ш ДА ПИШЕ ДА ОВАМО НЕМА НИШТА! ТО СЕ И ТРАЖИ! ОНДА НЕМА НИ ГУЖВЕ НА ДРУМУ!

САВВИМ НИШТА!

АЛ' ОВИМ ПУТЕМ НИКО НЕ ИДЕ!

ДИВНО! БАР ЋЕМО НА МИРУ МОЊИ ДА ИСТРАЖУЈЕМО!

ПА... НЕ ЗНАМ ДА Л' ЈЕ БАШ ТАКО!

ЧУДНЕ ПРАТИ-ОЦЕ ИМАМО!

БОМЕ... ИЗГЛЕДА ДА СЕ ЧАК И ОВИ ЛЕШИНАРИ БОЈЕ ДА ИДУ ДАЉЕ!

ОВАЈ... КАД ЈЕ ЗА ЊИХ ОПАСНО ЈЕ И ЗА МЕНЕ! ДА СЕ ВРАТИМО!

НИШТА КРАЈ ПУТА НИ СМО ВАС ОПОМЕНУЛИ

ЕГИПАТ НИЈЕ ВИШЕ САМО „ДАР НИЛА“

Није без разлога, још од давнина, Египат називан „даром Нила“. Тај назив помиње и Херодот у својим књигама. И код нас је Египат (Мисир) одувек сматран земљом баснословног богатства и плодности. Данас више није тако. Из године у годину искрсавају све веће тешкоће у обради и наводњавању земљишта, мада је систем натапања и брана веома усавршен и има мало сличности са системом којим су се служили феласи у доба египатских фараона.

Нил извири из источног и североисточног афричког горја и у свом горњем и средњем току прима безброј притока, поглавито са етиопских и суданских планина, док у свом доњем току, у дужини од око 3.000 километара, у ње утиче ниједна река. Он протиче кроз пустињу, дајући живота обалским крајевима и земљишту до кога његова вода, путем изграђеног система канала, може да допре. Овај простор плодног земљишта нарочито је велик на подручју саме делте Нила. У старо доба Нил се уливао у море преко седам рукаваца, док данас само два главна рукаваца сачињавају његову делту. Ова се делта, из године у годину, проширује на рачун мора, те се тако ствара све више плодног земљишта. Још се и данас виде трагови старих рукаваца и наноси муља, тако да делта личи на изврнут кестенов лист, чија ребра и жилице сачињавају бивши и садашњи рукавци.

Познато је да би Египат без Нила био страховита пустина. Стога није ни чудо што су стари Египћани Нил сматрали божанством. Мистерија његових двају главних изворишта, која су дуго остала неприступачна и неиститана, владала је све до пре стотинак година. Надолазак воде и нанос муља временски је готово механички регулисан и он почиње у Каиру сваке године од 8 до 10 јуна. Са зеленкастом водом

Белог Нила мешају се обилни приливи притоке Собата, која са собом носи велике количине раствореног кречњака из Етиопије, услед чега Нил добија сиву боју. Од утока Плавог Нила вода добија црвенкасту боју шиле, што долази од наноса прашине са етиопских вулкана. Испод Картума ти се

наноси таложу и вода опет добија своју зеленкасто-плаву боју. Овај надолазак воде достиже свој врхунац почетком септембра и на томе нивоу остаје до друге половине октобра. Тада висина воде износи 5 до 6 метара изнад нормале. У то време око четир петине воде даје само Плави Нил, али зато у нормалном периоду Бели Нил даје 80 од сто целокупне количине речне воде.

И тако, сваке године у исто време, река надолази, плавећи ниже земљиште. Градови и села су поштеђени ових поплава, јер су, по правилу, саграђени на узвишенима, па у њима највећег излива Нила изгледају као мала острва усред огромног пространства воде. Вековима је египатски фелас гледао како се његова земља претвара у огромно језеро. Али,

он је знао да ће се река опет повући у своје корито и да је тада најпогодније време за сетву. Семе, бачено у још влажну земљу, брзо је ницало и плодови су сазревали до априла или маја, дајући обилну жетву. Одмах после жетве, од суше испуцало, земљиште опет стане покривати благотворна вода. За тих шест месеци поплаве земља се добро одмори, освежи и припреми за нову жетву, исто тако богату као и претходна.

Захваљујући само овом природном систему наводњавања, Египат је вековима искрсаивао своје становнике, штитио обновљене цивилизације и уживао глас баснословне плодности.

Још од почетка 19 века људи су почели да сањају, међу њима и Наполеон приликом о-

свајања Египта, како да овај природни надолазак реке обуздају и претворе у послушно оруђе људске воље. Још тада се дошло на мисао о изградњи велике бране низводно од Каира, али се она остварила тек читав век касније. Но, и до дана данашњег очувало се схватање да се ниједна кап нилске воде не сме бескорисно пустити у море, изузев у почетку кишног периода, у августу и септембру, кад се бране морају отворити да пропуште у море надошлу сувишну воду.

Данас је ова благотворна река обичан заробљеник. Она је стешњена између насипа ви соких 4 до 5 метара који окружују њено корито и спречавају поплаве. Некад необузdana вода сада се послушно разлива у добро изграђене дубоке канале, „раје“, који пресецају земљу у правилне геометријске површине. Да би се овај систем канала равномерно и у право време заситио водом, подигнута је читав серија огромних брана, од којих је највећа брана код Асуана. Она од октобра до јануара сачува шест милијарди кубних метара воде, коју онда постепено пропушта, од фебруара до јула, кроз читав склоп канала, на обрадива земљишта. Друга велика брана налази се на почетку делте, испод Каира. И у самим рукавцима делте земљорадници подижу провизорне бране и уставе од дрвета и песка.

На тај начин, природни систем наводњавања потпуно је поремећен. Натапање се врши непрекидно, те земљиште више нема одмора: сада се обављају две или три жетве, једна иза друге, у току једне године. Поља пшенице, кукуруза, боба, памука и детелине смењују се непрекидно и тако се земља исцрпљује до крајности. Али, и Нил почиње да се свети. Људи су мислили да се на тај начин могу до миле воље обогатити његовим даровима, али тај систем последњих педесет година не функционише више тако правилно и већ се осећају рђаве последице оваквог рада.

Сада је довољно да фелас само отвори брану и пусти воду на своје земљиште. То би било добро да он ту погодност злоупотребава, из чега

произилазе две штете. Пре свега, потребе за водом су све веће. Памучишта се све више шире, а овој биљци треба шест кубних вода по једном дуну дневно. Зато је држава морала да ограничи површине под памуком. С друге стране, сељаци, да би добили што више обрадиве земље, почели су и појас поред мора да чисте од соли, на тај начин што то земљиште обилно натапају слатком водом. То знатно повећава и онако велику потрошњу нилске воде. Она се много троши и у Судану, који лежи узводно од Египта, где су Египћани такође развили веома разгранат систем наводњавања.

Северни, нижи део Египта искористиће данас око 22 милијарде кубних метара воде годишње, али се предвиђа да није далеко дан кад ће му бити потребно 40 милијарди кубика. Јужном делу Египта биће потребно 15 милијарди кубика, што заједно чини 55 милијарди, тј. целокупан износ просечног пораста Нила. Међутим, пораст воде често је много слабији (1913, на пример, био је само 40 милијарди). А у овај износ нису урачунате потребе Судана.

Но, највећа опасност садашњег система лежи у сталном опадању плодности земљишта. Највећи део муља понесу прве надолге воде чак у море, а један део таложи се у коритима самих брана, те тако остаје врло мало муља који треба да покрије, нађубри и оплоди земљиште. Стога су земљорадници почели да тај муљ надокнађују сточним или вештачким ђубривом. Овог првог има веома мало, јер се, исушено,

употребљава за гориво. То је приморало земљораднике да набављају у све већим количинама вештачко ђубриво. Тако, док је 1919 године набављено свега 3.000 тона нитрата, набавка тога гнојива данас премашује износ од 550.000 тона годишње. Ово повећање свакако се врло осетно одражава на пораст производних трошкова и поскупљивање плодова, чији је принос у великој несразмери са капиталом утрошеним на ђубрење. Док се 1919 на једном хектару произвођило око 500 килограма памука, данас се произвођи нешто мало више од 550 килограма, и поред огромних трошкова за ђубрење.

Овоме злу требало је тражити лека. Тако је почело ограничавање наводњавања на један дан у две седмице. Приступило се и усавршавању система исцрпљивања мочварних земљишта. Најпосле, морало је да се прибегне и природном наводњавању: сваке године се, за неколико седмица, пушта вода да покрије њиве, да се она тако одморе и освеже. Међутим, ни тај систем није више овако успешан као раније. Велику сметњу претставља расцепканост земљишта, као и изградња насеља у самој равнини око Нила, која на подручју делте онемогућавају овакав систем наводњавања.

Ето, тако је човек, у најбољој намери да себи прибави користи, покварио благотворни ритам природе. Људски ум и људска снага мораће ускоро да правилније координирају овај дар природе с вештачким системом наводњавања и ђубрења египатског земљишта.

Морски таласи

Морски таласи спадају у веома разорну силу у природи. Они настају због дувања ветра и због потреса, али чешће из овог првог узрока. Мали таласи које ветар ударом окрепе, почетак су таласања и сви они имају округлао облик, док су им дужина и висина различите. Њихов развитак зависи од дубине и пространства мора. У Јадранском Мору таласи могу да буду 3 до 5 метара високи, у Средоземном Мору 5—6, а у океанима 10—15 метара. Највиши таласи запањени су поред рта Хорна на

јужном делу Јужне Америке. Они су били високи до 18 метара.

„Живи таласи“ настају под утицајем оркуна и потреса. Они брже јуре, пенушају се на врховима, а на површини великог настају мањи таласи. Постоје и таласи који се називају „мртвим морем“ и они се крећу веома споро. Бука и шум таласа некад потсећају на далеку грмљавину, на тутњав брзог вода, на салве далеких топова, а чују се и разни други тонови, као шум паре, пискање, дупање итд.

Гунаци са „Албатросом“

РОМАН ОД Е. КОРМА

— Мартине, шта ти је? — упитах га.
— Естонац се с напором осмехну и показа на раме. Десна рука висила му је непокретна, а из рукава је капала крв.
— Ти си рањен?
— И мени се чини, — одговори он, — а можда и нисам.

Одмах су му расекли рукав и разгледали рану. Метак му је био пробрио раме и рана, иако није била опасна, задавала му је јаке болове. Сиромаш, гризао је усне док му је мој стриц преврњао рану.
— Један од наших избачен је из строја, — рече Болтерс.
— Добро ће бити ако се буде могао држати у седлу до Кројтонове насеобине.

— Издржаћу, капетане! — уверавао га је Мартин. — Иако ме ова проклета рана страшно боли, ипак ћу издржати.
Стриц је наредио Бену да јаше поред Мартина и да га у случају потребе придржава. Бен је пожурио да притера мазгу своје другу.

— Како живиш, Циме? — упитао га је мој стриц.
Старица се поклониле доштовањем.
— Хвала, капетане, добро... Радujem се што сте допутовали. Ја сад могу да испуним своју обавезу и да онда мирно умрем.

Човек је говорио тихо, спокмно, а у његовом гласу од-

тану Болтерсу, — онда смо узалуд долазили.

— Надам се да му се ништа није десило за ово неколико месеци, — одврати Болтерс.

— Ко је тај Цим? — упитао сам чика-Вика.

— Пријатељ Кројтонов и управник његовог имања, — одговори он.

У насеобини су нас, изгледа, већ чули, јер између стабала дрвећа запламтеше бакље и указаше се сенке људи.

— Ко је то? — чуше се речи изговорене на енглеском, али с нагласком какав имају Американци.

— Отварај врата, Циме! — одазва се капетан Болтерс. — Ја сам. Довео сам Необузданог.

Тешка гвоздена врата отворише се са скрипом и магне, фркнући и зазирући од бакљи, уђоше у дворниште. Врата се одмах затворише и нас опколи гомила људи.

— Добродошли, капетане Дулове! — рече један између њих, старачким, дрхтавим гласом. — Добродошли и ви, Болтерсе!

Црвена светлост бакље паде на говорника и ја угледах смежурано лице с дугом белом брадом. Старица је био у дугачком капуту на струк, мршав, клецавих колена.

— Како живиш, Циме? — упитао га је мој стриц.

Старица се поклониле доштовањем.

— Хвала, капетане, добро... Радujem се што сте допутовали. Ја сад могу да испуним своју обавезу и да онда мирно умрем.

Човек је говорио тихо, спокмно, а у његовом гласу од-

звњао је замор и дубока туга човека који је доста живео.

— Којешта, Циме! — тапшао га је по рамену Гро Болтерс. — Још је рано да говорим о смрти.

— Не, Гро, није рано... Тек тада старац примети нашег сапутника.

— Добродошли и ви, господине! — обрати му се он. — У овој кући увек ће бити места за госта.

Дон Мигуел се насмеја.

— Хвала, старино! Али, зар не познајеш старог знајца? Цим узме бакљу из руке једног слуге и осветли њоме лице Шпањолчево.

— Па то сте ви, дон-Мигуеле! — рече он мирно. — Хајдемо у кућу. Капетане Дулове, она припада вама.

Приметно сам како је Шпањолца, чувши то, лако задрхтао и погледао стрица оштрим погледом. Као да је и њега занимало наслеђе покојног Кројтона.

Такав сјај какав је владао у дому гусареву никад раније нисам видео. Соба у коју нас је старац увео била је пре пуна депих и скупоцених ствари. Намештај је био уметнички изрезбарен, а канделабри и дустери били су од тешке бронзе дивних облика. Стари гусар морао је бити човек од укуса ако је сам бирао ствари којима је напунио ову собу. На зидовима је висило неколико слика, али моју пажњу нарочито привуче једна која се налазила изнад дивана. Из оквира прекривеног крелом гледало је прекрасно лице неке девојке с плавим очима. Она се смешкала, показујући дивне беле зубе, а на образ-

ма су јој се опртавале јамнице. Ја сам с дивљењем гледао ту слику. Изгледало ми је да ће девојка зачас збацити оквир, који је ставила само ради шале, и да ће сићи са зида. Крајичком ока видех да и чика-Вик такође посматра слику. Лице му је постало тужно.

— То је она, моја сирота Глис, — прошапутао је он са уздахом, положивши ми руку на раме. То је та девојка, Диме, због које сам две године провео са гусарима.

Он је још једном тешко уздахнуо и окренуо се.

Међутим, у суседној соби чуо се звек прибор за јело и пуцање запущача. Није прошло ни десет минута а појавио се Цим и позвао нас на вечеру. Треба да кажем да смо били четворица у соби: чика Вик, капетан Болтерс, дон

мети Шпањолац кад уђосмо у трпезарију.

Мој стриц погледа га љутито.

— Дон Рамиро био је обичан авантуриста! — одврати он.

— Да, — потврди и дон Мигуел, — али он је био прави кабалеро и укусу му је био истанчан. То доказује и његова женида са доном Глис.

— Он је тражио новац, — суво приметиле стриц, коме се очевидно разговор није допадао.

— О, да, — не збунивши се одговори Шпањолац, — али исто тако и лепота. А стари кабалеро имао је новца, мново новца, — замислише додале он.

За вечером сам једва седео од умора. Очи су ми се скла-

Мигуел и ја. Бен је сигурно био с људима из насеобине, а сиротог Мартина положили су у постељу: он је био потпуно изнемогао од ране и добио грозницу.

— Дон Рамиро Гонзалес волео је лепо да живи, — при-

метиле беле власи омотавале су моју свест, увијале ме је мисли као у памук и оне су се губиле, нишчевале. Пред очима ми је постепено нестајало светлости свећа...

Пробудило сам се опружен на широкој постељи у непознатој соби. Сунце је помало продирало између тешких завеза које су застирале прозор и извлачило из полумрака некакве непознате предмете. Мермерни умиваоник светлуцао је својом белом, а бронзани украси на њему горели су под сунчаним зраком.

Сетио сам се јучерашњег дана. Сигурно сам заспао за столом, па су ме пренели у ову собу. Лице ми прекри румунело стида: срамота је мушкарцу да се тако пода замору. А ја чак нисам ни осетио како су ме свукли и положили у постељу.

Не губећи ни тренутка, скокнх из кревета. Моје одело, пажљиво сложено, дедало је на једном сточићу. Огртач и шшир висили су на позадишној вешалици на вратима. Пре но што сам почео да се облачим, приђем прозору и подигом завесе. Светао дан изненади ме и ја затворих очи од јаког блеска светлости. Прозор је гледао у парк о каквом сам ја до тада само читао у књигама. Чисте, подрезане пољанице и леје са швећем губиле су се испред мога погледа у дубини парка. Нека дрвета с дебелим лишћем ширила су се изнад покошене траве, блистајући на сунцу својим сочним зеленилом. Поткресани шимшири оничавали су стаје, а изнад раскошних зелених шибљака уздицаху се високе, витке палме. Дуго сам посматрао овај чаробан приказ стојећи поред прозора. Нечји тешки кораци пренуше ме и вратише у стварност. У собу је ушао чика Вик.

— Време је да се обучеш, Диме, — рече ми он.

(Наставиће се)

Случајно...

Данијел О'Суливан, испитивач новопостављених електричних уређаја, често је заборављао савет свог послодавца да за време рада увек стоји на парчету гуме, како га струја не би „ударила“. Заправо, њега је мрзело да гуму увек вуче са собом с једног краја града на други. Та његова заборавност, односно лењост, умало га неколико пута нису стали живота. Па ипак, ни то га није могло натерати да стално носи онај комад гуме. Да се не би и даље излагао опасности, исекао је једног дана четири мања комада и закуцао их на потпетице и његове својих ципела. Тако је „и вук био сит и овце на броју“: сад је без бриге могао да обавља свој посао пун опасности. Већ после неколико дана приметно је да су његове ципеле не само практичне, већ и необично удобне, па је за свој случајни проналазак — прве ципеле с гуменим потпетицама и њомом — затражио патент. Догодило се то пре неких 70 година.

На једној трамвајској станици у Вашингтону стајао је пре 40 година неки трговачки путник и чекао трамвај. Чекање се прилично отегло и њему је било досадно. Недалеко од њега лежала је на земљи једна метална укосница, која је свакако била испала из косе неке пролазнице. Да скрати

време, човек се сagneо, подигао укосницу и стао да се игра њом. Савијао ју је нервозно час на једну, час на другу страну, све док трамвај није наишао. Кад се нашао у трамвају, отворно је шаку и угледао комад металне жице који уопште више није лично на укосници. Место ње, човек је држао у руци — спајалницу за акта. Тако је, захваљујући спрости трамваја, угледао свет један мали, али користан проналазак.

Целофан је, такође, случајан проналазак. Године 1908. швајцарски хемичар Бранденбергер вршио је неке опите с куваном кашом од дрвета, испитујући дејство разних киселина на њу. Једног дана приметио је на дну плитког стакленог суда танак, провидан слој неког њему непознатог материјала. Слој се лако одвојио од дна суда и Бранденбергер је држао у руци први комад целофана.

Шездесетих година прошлог века амерички „Дивљи Запад“ био је готово искључиво земља фармера и сточара. Задржати велике целе волоне на одређеном простору и спречити уништавање тек обрађених поља, није било лако. Стока је проваљивала дрвене и жичане ограде и растурала се по пољима и шумама. Фармери су покушавали да је задрже тиме што су на ограду стављали трње и металне шпикове. Једног јутра, 1873 године, гледао је неки Џозеф Глиден проваљену жичану ограду на имању свог рођака. Иако је на огради било трња, волови су успели да је провале. Разбачено трње и покидана жица дали су Глидену једну идеју: да начини жицу с трњем од метала. Тако је угледала свет болњава жица.

Новица и храна у мовбарана

Игледа да ће мочваре и बारे обрасте шеваром постати ускоро исто тако драгоцене као и родна житна поља. Тако бар тврде Ернест Рид и Лиленд Марш, професори универзитета у Сиракузи, у Америци.

Од шеvara познатог под именом „мачји реп“, чији дугачки, баршунasti плод кестењасте боје заиста потсећа на реп мачке, данас се већ може добити дванаест различитих производа. Научници се надају да ће у току идуће године пронаћи нове могућности за његово искоришћавање.

Ево за шта све овај „коров“ може да послужи:

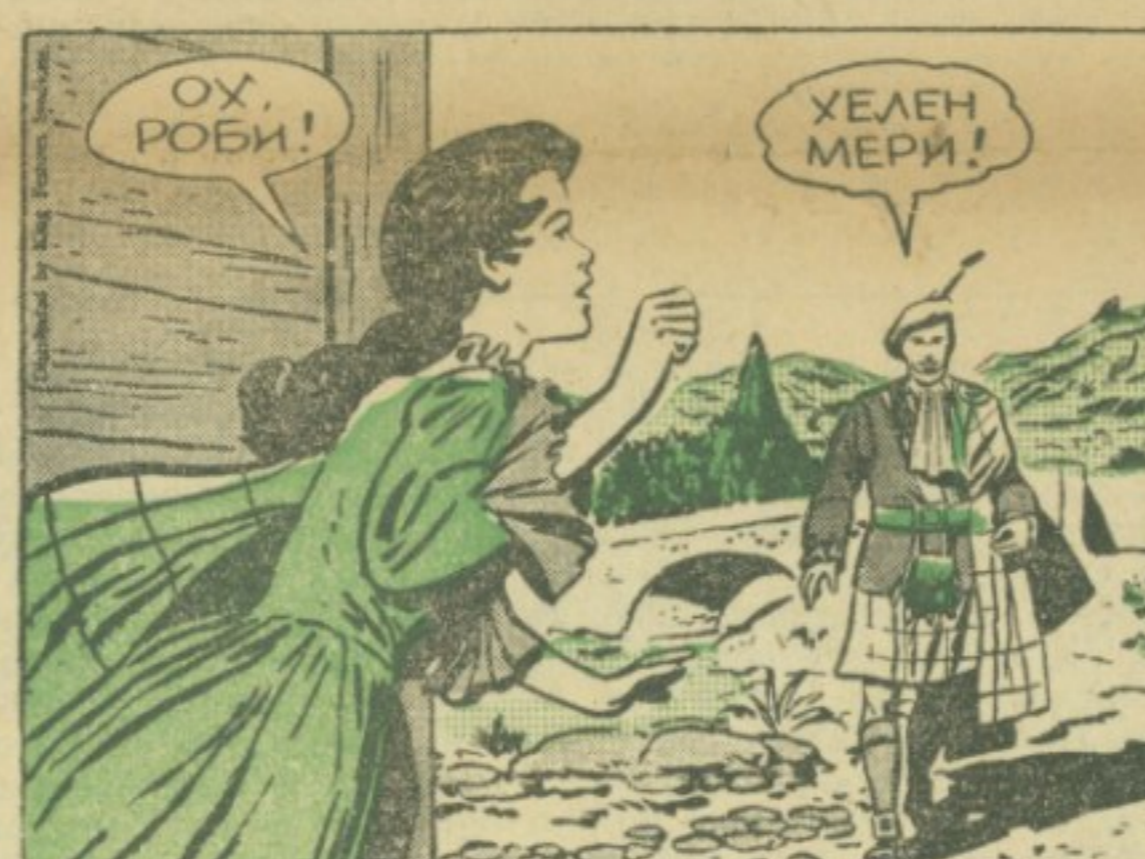
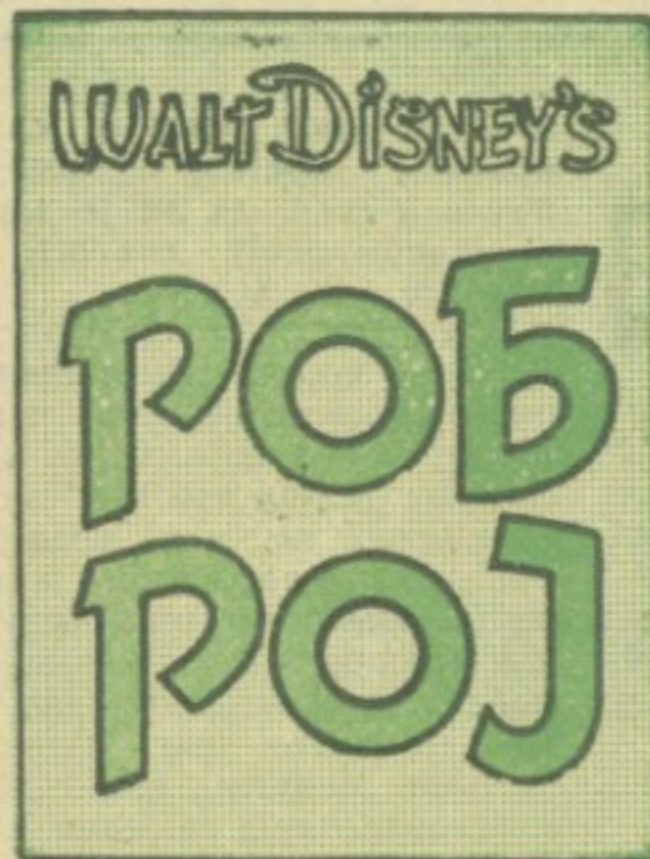
„Корен“, уствари ризом (подземно стабло) „мачјег репа“ може се јести уместо кромпира јер је укусан и садржи много скроба. Поред тога, од сувог корена млевенем се добија брашно, од кога се могу правити разне врсте теста. Научници тврде да су кољачи справљени од овог брашна заиста укусни. Од корена се такође може справљати штирак, као и прашак за пудинг, који по квалитету не заостаје за прашком добијеним од жита. Најзад, од овог брашна добија се ферментацијом етил-алкохол.

Стабљику „мачјег репа“ одавно већ употребљавају качари да им бурад не би пропуштала воду. Лишће, пак, служи за прављење корпи и асура. Међутим, и стабљика и лишће могу се употребити још корисније ако се прераде. Помоћу потребних хемикалија, од њих се може добити меко влакно које потпуно замењује јуту.

Што је најважније, „жетва“ мачјег репа веома је обилна. С једног јутра земље може се добити 140 тона хранљивог подземног стабла, а то је десет пута више но што једно јутро може дати кромпира.

Индијанске куће у Панаму заштићене су од инсеката

У панамској области Бокас дел Торо, која се налази у близини границе Костарике, куће индијанских домородаца потпуно су заштићене од инсеката. Наиме, оне су обавијене густом, непробојном мрежом сличном златној чипки, коју испреда једна врста панамског паука. Та мрежа је заједничко дело неколико стотина паукова који је, из неких непознатих разлога, плету баш око зграда за становање. Игледа да је читав мрежа исплетена на једне једине, такорећи бескрајне, нити и у њој паукови чекају своје жртве.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Лихтенштајн

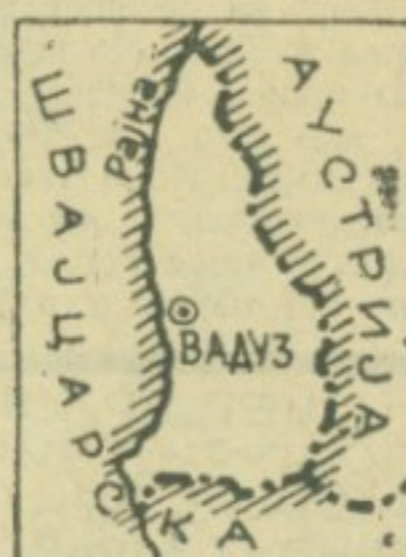
Лихтенштајн је кнежевина у Средњој Европи, између западног дела Аустрије и источне границе Швајцарске.

Површина Лихтенштајна износи 157 квадратних километара, а број становника око 14.000. На један квадратни километар долази отприлике 85 становника. Главни град Лихтенштајна је Вадуз, у коме живи 2.000 становника. Име града потиче од латинског назива Vallis dulcis, што значи слатка долина. Сама држава добила је име по феудалној породици Лихтенштајн.

Кнежевина Лихтенштајн установљена је 1719 године уједињењем феудалног посела Вадуз и Шелемберга. Доцније је припојена Рајнској конфедерацији, 1807, и у њој била до 1814, а затим је била у германској конфедерацији од 1815 до 1866 године. Са Аустријом је била у царинској унији од 1886 до 1918 године, а од 1921 Лихтенштајн је са Швајцарском у монетарној, поштанској, царинској и дипломатској унији. Новца је швајцарски.

У последње време Лихтенштајн

посећује све већи број туриста и то је за ову земљу леп извор прихода. Становништво се бави земљорадњом, воћарством, виноградарством и сточарством. Унеколико је развијена и текстилна индустрија, а главни извозни артикли су сточарски производи.

Земља је претежно планинска. Највиши врх је Нааф Коф (2.574 метра). Ту се налази трмећа Швајцарске, Аустрије и Лихтенштајна. У планинским пределима висина годишњег талога износи два метра, а у низинским 800 милиметара. Кроз планински предео протиче река Самина, притока реке Ила.

АНАДИПЛОЗА

Анадиплоза је стилски песнички украс-фигура. То је случај кад наредни стих или реченица почињу истом речју којом је први завршен (анадиплоза = удвостручити), на пример:

Уранила рано у недељу,
У недељу прије јарка сунца.

Ова фигура узета је из епског народног песništва, где певачу служи као неки одмор, односно средство да се боље припреми за нову мисао.

У уметничком песничтву анадиплоза се појављује само онде где се песник свесно поводи за народним песмама, као што је случај:

А међ њими понајљепши,
Понајљепши, понајљепши, Агни чадор ине наткрилио

НАРВАЛ

Нарвал је сисар из рода делфина. Он живи у јатима у Северном Леденом Мору. Може бити дугачак и пет метара. Боје је беле са мрким пегама. Мужјак има у горњој вилици јаку испружену кљову, која може бити дуга и до три метра. Та кљова му служи за одбрану, јер је нарвал безазлена животиња, која се храни мањим рибама, пужевима и шкољкама.

СЕДАМ СЛОБОДНИХ НАУКА

У стара времена у Седам слободних наука спадали су такозвани тривијум и квадријум. Тривијум је назив за нижи степен наставе и у њега су спадали: граматика, дијалектика и методика. Квадријум је обухватао четири дела математике: аритметику, геометрију, астрономију и музику. Ето, тих седам Слободних наука сматране су главним предметима вишег школског образовања.

ЕКСПЛАНТАЦИЈА

Експлантација је особина живих органских ткива да могу у подесним хранљивим растворима расти и напредовати и изван тела. Ову особину открио је хирург Алексис Карел, због чега је, 1912 године, добио Нобелову награду.

РАПСОДИ

Рапсоди су били она лица која су поједине песме и одељке песама састављали у једну целину. То су били путујући народни певачи код старих Грка и они су старе јуначке песме, нарочито Хомерове, спајали у веће целине и јавно их певали или казивали народу, као што су чинили и наши гуслари. Рапсодијом се назива песма коју пева рапсод, а тим именом назива се и одељак неке веће песме. У музичком смислу реч рапсодија означава фантазију слободног облика која се наслања на народну мелодију.

ОНИ КОИМА НИШТА НЕ МОЖЕ ДА ИЗМАКНЕ

У дому једног Аустралијанца, досељеника из Европе који се настанио у Новом Јужном Велсу, владају су забринутост и страх: четворогодишња девојчица, његово једино дете, одлутала је од куће. Четрдесет суседа, неки пешинце а неки на коњима, читав дан су безуспешно претраживали околину. Од детета није било ни трага. Најзад, кад је већ био пав мрак, отац је телефонирао најближој полициској станици, удаљеној 80 километара, молећи да му пошаљу неког од „црних читача трагова“, како досељеници зову домороце веште читачу трагова животиња и људи.

Било је прасковорје кад је „црни читач“ стигао. Изгледало је да је дошао узалуд, јер је претходни дан био необично топао, а земља тврда и сува. На таквом терену ни човек не би иза себе оставио траг, акамоли мала, лака девојчица. Домородац је брзаче почео да обилази око куће, описујући све веће кругове. На једном је застао и кренуо у праву линију, следећи траг, који нико од присутних није могао да види. Четири часа нишао је тако за невидљивим трагом: на једном месту згажен лист, тамо сломљена гранчица, мало даље какав ногом одгурнут каменчић. Понекад је готово трачао, да одмах затим класне и да пут настави четвороножке, како му ни најмања ситница не би измакла. Двапут је на каменом терену губио тај, само за њега приметни, траг. Најзад, кад се сунце већ клонило смирāju, нашао је девојчицу, која је, изнемогла и изгладнела, спававала крај једног трулог пања.

Од девет милиона становника Аустралије, неких 80.000 су домороци, потомци номада из каменог доба. Они припадају једној од најстаријих раса на свету и пре доласка белих, 1788 године, били су је-

дини становници овог континента. Ни код једне расе на свету, чак ни код Индијанаца, способност извођења закључака на основу најмањих и неизглед безначајних података није толика као код аустрали-

ских домородаца. Поред тога, они имају веома развијено чуло слуха и вида.

Аустралијанци-домороци имају кожу боје чоколаде, таласасту или ковржаву косу, велика уста, широк и спљоштен нос, високо, забачено чело и нешто су нижи од белих досељеника. Некада су се искључиво бавили ловом и риболовом, јер на њиховом континенту пре доласка белаца уопште није било жита која би могли да гаје, нити других животиња сем дивљих паса. Они су одлазили у лов кад их је на то терала глад, а левствовали кад су им стомаци били пуни. Данас више од половине њих живи у сталним насељима.

Долazeћи у додир с насељеницима, они су изменили свој начин живота и изгубили многе од ранијих особина и способности. Међутим, око 30.000 домородаца и даље живи по ретко настањеним северним областима, далеко од сваког утисаја цивилизације.

Њихова вештина у откривању и праћењу трагова логичан је резултат њихове тешке, свакодневне борбе за опстанак. Немајући могућности да у тој жаркој области чувају храну чак ни до сутра, принуђени су да свакодневно лове. Како се не служе замкама и ступицама, они се старају да што ближе приђу животињи коју гоне, како би је успешније гађали. А то значи да јој приликом гоњења не смеју допустити да им умекне и завара траг. Идући трагом, на пример, кенгура, они су у ста-

њу да кажу каквом се он брзином кретао, колико је велик и стар, да ли је здрав, — једном речју све што им може помоћи у лову.

Том вештином домородаца често се користе бели становници Аустралије, па чак и војска и полиција. Своју способност „читач трагова“ може да покаже чак и на градским улицама. Догодио се једном да је неки човек опшачко један рудник злата и, разуме се, побегао. Један домородац открио је његов траг и пошао за њим. Међутим, изненада је наступио олуја са jakim пљуском, који је избрисао све трагове. Десет дана касније „читач трагова“ случајно је пред градском поштом приметио на прањавом бетону отисак „познате“ чизме. Иако је траг водио кроз улице, где је било на хиљаде отисака чизела и чизама, вешти „читач“ довео је полицију до хотела у коме се лопов налазио.

На истрајку старог напуштеног насеља које је било подигнуто у близини неког рудника злата, такође давно напуштеног, живео је један старац, „луди Џек“ како су га звали, који би понекад, поживи коју чашницу више, одлутао од куће. На Џекове нестане свет је већ био навикао. Али, кад се једном није вратио ни после пет дана, полиција је пошла да га тражи. После два дана узалудног претраживања околине, позвали су у помоћ два домороца. Киша није падала недељама и земља је била потпуно сува, а у прањини око куће било је не само трагова које је Џек остављао из дана у дан, већ и трагова људи који су га тражили. Домороцима није био потребан ни пун минут да одреде који је од Џекових трагова најсвежији. Пошто су неко време ишли за њим, један од домородаца је рекао:

— Он је болестан.
— Хтео си рећи пијан? — приметио је један полицајац.
— Болестан.

Пола часа касније стигли су до једног напуштеног рударског окна.

— Он тамо, — показали су они руком.

Занста, неколико метара од улаза у окно лежао је стари

Џек — мртв. Лекарни су утврдили да пре него што је умро није био пијан. Како су домороци то знали? Једноставно: готово од колевке њих су учили да читају трагове људи, младих и старих, болесних и здравих, мршавих и дебелих, тако да им није било тешко да оцене у каквом је стању човек чији траг прате.

Једном је потомак неког досељеника пошао у лов са два домороца. Имали су среће: погодили су копљем птицу тркачицу ему. Али, ему им је побегао и они су пошли његовим трагом. После једног километра траг их је довео до једне велике, заравњене стене и ту се, бар за белог човека, губио. Међутим, домороци су клекнули и стали да дувају у стену. Кретајући се лагано, стално четвороножке, дувајући с времена на време. Тако су прешли читав каменни плато, а кад су дошли до његове ивице — на земљи се видео траг емуа. Најзад, у једном грму нашли су га мртвог, с копљем у телу. Задивљеном белцу објаснили су оно своје чудно понашање на стени. Прелазећи преко каменог платоа, птица је морала да поломи листиће танке, суве маховине која је покривала стену. Дувајући, они су својим дахом дизали поломљене сићушне листиће и тако пратили траг.

„Црни читачи трагова“ су у неприлици једино кад треба да по трагу нађу неког свог земаља, који је вешт исто

скривања и тражења одиграо се приликом гоњења аустралиског одметника Роја Гавернора, који је био веома лукав, хитар и — домородац. Гавернор се скривао у северозападном, ненастањеном делу Аустралије. У почетку је изгледало да је његова вештина већа од вештине гонича Рилеја. Он је увек нишао обавишиши ноге овчијом кожом, кретао се у круговима и враћао се истим путем. Силазио би до реке и улазио у воду, да би изгледало као да је прешао на другу страну, али би се уместо тога једним скоком докопао гране каквог дрвета на обали и пребацивао се са стабла на стабло, да би, после неколико стотина метара, сишао на земљу и наставио пут. Ипак, изгубио је битку.

Дуго су бели досељеници и њихови потомци веровали да аустралиски домороци имају друкчију, бољу структуру ока од осталих људи и да зато виде и оно што они не примећују. Лекарни, заинтересовани оштрим видом домородаца, извршили су низ опита и закључили да су очи Аустралијанаца потпуно исте као и свих осталих људи, — само што су они дугим и сталним вежбањем своје чуло развили готово до савршенства. Међутим, њихово чуло мириса свакако је много боље но код људи из цивилизованих земаља. Тако, на пример, аустралиски домородац може да осети мирис ватре, дувања, па чак и толико колико и они. Један од најзанимљивијих „двобоја“ два километра.

ЛУКУЛОВСКЕ ГОЗБЕ

Луције Лициније Лукул (109—57 пре наше ере) био је истакнути римски војсковођа, који је постигао велике успехе у рату против Митридата, краља Понта, али је ушао у пословицу због своје раскоши, јер је своје велико имање немилостиво расипао и живео бесно. Прича се да је у својим дворцима имао више трезарија, које су имале разна имена. Он никад није говорио свом управитељу двора шта ће ког дана да једе, него би му само рекао да приреди гозбу у тој

ко је персиски цар Дарије (521—485 пре наше ере) приређивао гозбе за по 15.000 лица, које су га стајале огромне суме. Његов син Ксеркс (485—465) ручао је у једном граду само два пута и од тога се град није могао привредно опоравити за целу годину дана, јер народ није имао шта да једе. Прича се и за некога Питијуса, који је био тако богаташ да је приређивао гозбе за десетине хиљада Ксерксових војника. Гај Јулије Цезар, приликом једне триумфалне гозбе, почастио је своје госте, поред осталог, и са шест хиљада риба-мурина, које су стајале десетине милиона динара. Том приликом за госте је било постављено 22.000 столова. За једног богатог Римљанина прича се да је приређивао гозбе које су трајале по цео месец дана, а сале у којима су оне приређиване свакога дана украшаване су новим украсима. Кревети на којима су се гости издежавали били су од злата и сребра и посути разноврсним цвећем.

Остале су приче и о многим другим бесним гозбама у доцнијим временима. Тако се прича да је херцег Карло Бургундски приликом жениде са енглеском принцезом Маргаритом приредио 1468 године гозбу којој је било мало равних. Сале у којима су гости седели биле су тапаширане чоухом која је била извезена златом. Гости су седели за столцима по којима су се кретале лађе препуне сваковрсног печења. После сваке лађе наилазила су по четири чамца у којима је било разво варијета. Том приликом за гозбу је, како се прича, било спремно: 16 волова, 10 свиња, 300 кг. сламине, 250 онова, 250 јагањца, 250 телад, 100 зечева, 800 кунића, 200 фазана, 200 водених птица, 900 јаребица, 400 голубова, 100 пауза, 400 кокошака, 1000 птица, итд.

И тој сали, те је овај одмах знао каква јела треба да спреми и у коликим количинама. Једнога дана дођу му изненада два пријатеља, али се он само окрене свом управитељу двора и рече му: „Данас ћемо ручати у Аполонској сали“. Гозба је била милионске вредности. Разуме се, на њој су били присутни и други гости, међу којима је увек било истакнутих интелектуалаца онога времена. Отада се раскошине и велике гозбе често називају лукуловским.

У старо доба било је и других бесних приредба. Та-

МОРСКИ КОЊ

Морски коњ (морж) спада у породицу перајара, а живи у заједницама уз обале Северног Леденог Мора. Носе без прстију и реп претворени су у изврсне органе за пливање. У горњој вилици има два дугачка зуба који су оборени наншке, а личе на кљове у слона. Те кљове могу нарасти у дужину и до једног метра. Нгушка му је зарасла у длаку и даје утисак као да је окићена с много бркова. Тело му је дугуљасто. Напред је шире, док се на крају јако сужава и покривено је кратком длаком. Морски коњ може бити дугачак и до шест метара, а тежак и до 1.500 килограма. Његова храна су једна врста молуска, које живе на морском дну и које он копа кљовама.

времена не стара о храни, све док му не израсту зуби довољно велики да би могао да је копа и тражи. Док то не буде, оно живи искључиво од мајчиног млека. Њиме се храни све док му кљове не израсту око десет сантиметара, а то бива тек после две године.

Морски коњи су изврсни пливачи, али не могу да пливају онако дуго као њихови сродници туљани. Они ради-

је легну на неку пловећу санту, да их она носи. Ако се догоди да их санта однесе далеко, тада они хитају да изиђу на најближу обалу. Кад тамо стигну, често су толико изнурени да их Ескимни лако лове. У пролеће се спуштају на сантама све до Беринговог Мора. Пошто су тешки, дешава се да санта пукне под њима, па се они стравале у море. Кожа им је дебела и чврста, те је Ескимни веома цене. Од кљова праве алатке и украсе, а лове моржеве и због њиховог меса и уља.

На земљи и на леду морски коњи тешко се крећу и нису опасни. У води су окретни и енергично се бране кад их ловци нападну, па могу бити и опасни. У чопорима су слојни и дисциплиновани. Док пландују, они поставе страже наоколо, које им јављају да се приближава опасност. Рањеном моржу притичу у помоћ други који се нађу у близини. Ловци причају да је те-

шко убити моржа једним метком и домоћи се његовог тела. Узрок томе је с једне стране дебео слој сламине, а с друге што рањени морж скочи са санте у воду и више се не појављује на површини. Ако угине у води, он потоне. Једино га је могућно убити једним метком ако се погоди у главу, али и тада ловац мора бити брз и брзо се дочепати његовог тела, јер иначе оно потоне. Због тога с ловцима иду увек вешти харпунери, који закаче тело моржа и привуку га. На обали се иначе лако убијају ударцем у главу тупим оружјем. У ранија времена лов на моржеве био је веома опасан, јер рањени морж нападао је чамац ловаца, закачио би га својим дугачким зубима и превртао. И најтеже рањени морж напада противника и није се лако од њега одбранио. Многе породице ловаца остале су због тога без својих хранитеља.

Рубље које „производи“ шойлолицу

Један француски часопис доноси вест да је почела производња рубља које штити од назеба плућа, бронхија и мишића, као што су думбаго, ишијас и сл. Ново текстилно влакно, ровилактин, од кога се сада прави доње рубље, користи на тај начин што ствара

неку врсту електрицитета, који загрева тело у виду електричних масаже. Та топлота која улази у организам истовремено има освежавајуће дејство. Рубље од ровилактин не скупиља се, лако се пере и брзо суши, а глачање није потребно.

ТАЈНА ТЕТКАЉУБИНЕ ШКОЛЕ

КО ИЗ ВЕДРА НЕБА ГРОМ, КРОЗ ТЕЛЕФОН ЈЕДАН ГЛАС ЈАВИ ЗЕКИ МАЛОЧАС ДА СЕ ПОРЕД ФАРМЕ БРОМ КРИЈЕ НЕКИ ЛОПОВ ХРОМ.

НАШЕГ БРЗОГ ЗЕКУ ТАБАНИ НЕ ПЕКУ. ПОЖУРИО ХИТРО У ФАРМУ ДАЛЕКУ АПЛАУЗ ВЕЋ ЧУЈЕ КАО ПЕОМУ НЕКУ: „ТРИПУТ ЗДРАВО, ЗДРАВО, ЗА ХРАБРОГА ЗЕКУ!“ ОД РАДОСТИ ВЕК МУ И СУЗИЦЕ ТЕКУ.

КАЖЕ ДА ЈЕ МОЈА ПОМОК ЊЕМУ СПОРА... МОГУ ЛИ ДА ВИДИМ СОБУ ГОСПО'Н ТВОРА?

Страдање Буре Јакшића УРАЧИ КРАГУЈЕВАЧКОЈ

Ја сам ти, брате, изношена хаљина! Гурaju ме из једног буџака у други! Сад у Рачу. Мора да ће се онде отворити позориште, како бих имао прилике на драми радити... — тако је Буре Јакшић у једном писму саопштио свом пријатељу Стојану Новаковићу да је по казни премештен за учитеља основне школе у Рачи Крагујевачкој.

Буре Јакшић дошао је у Рачу са женом и децом. Његова месечна плата била је више него бедна: 42 динара и 20 пара, од чега му се трећина одузимала за дуг. Надао се да ће нешто сликањем да заради, али због афере која је ускоро избила од тога не би ништа. Несрећни песник рекао је сам за себе: „Ја сам са својом децом осуђен да вечите муке трпим“.

Месец дана после доласка

у Рачу Крагујевачку датирало је и познато. Јакшићево писмо Стојану Новаковићу. У њему је он горко, али и бунтовно, оцртао јаде и невоље свог дотадањег живота: „... Дали су ми „хлеба“ и као што добротвори велe: „ухлебине ме“. — Хвала им! Та више ми и не могуће дати, јер су сами печење појели; хвала им! јер ми ни кости њихове богате трпезе не хтедоше оставити — имају они своје псе којима оглотке са своје дебеле части бацају, а ови се још личе што су до тих господских костију дошли — ма нећу ја, не! умем и ја сносити све — само неправду не!“ — А на једном другом месту у том писму он се жали: „Ја сам читао многа несрећних великих и малих песника биографија, али ако сам и ја песник, и ако и ја заслужан будем да ме макар и седам дана после смр-

ти ко спомене — имаће наша деца чему се чудити — јер овако као што наша госпођица са мном поступа, ни свиње не чине и никаква животиња... Та не видиш ли, болан, да ми не дају прилике ни да радим — а ево осећам да бих боље и више могао радити него сви ваши банови и малетић скупа“. (Бан и Малетић били су „повлашћени“ ревиски списатељи.)

Ни месец дана није прошло од тог писма а општински суд у Рачи поднео је тужбу реским суду против Буре Јакшића да је „опорочавао“ власт, вређао службенике итд.

Једне новембарске ноћи седео је нови учитељ у сеоској кафаници са својим пријатељима. Разговарали су о политичким догађајима после смрти кнеза Михаила. Буре је био говорљив и приметивши да се пришуњало неколико „полицајних лица“, а међу њима и општински ћата, он покаже прстом на зид где је била залепљена некаква наредба коју је издала општинска власт. „И онда је господин Буре Јакшић почео говорити да је та наредба мимо закона издата, непаметна, закону противна итд., и каже да се та наредба треба да скине, поцела, у сирће мете, пак онда они који су је издали са сирћетом да је поједу“, — тако је у својој достави изјавио „Васа суду покорни деловођа“, односно општински ћата кога је Јакшић уочио чим је дошао у Рачу.

Све до јуна 1869 године исправљала се та ствар пред општинским и реским судом. Јакшић је по неколико пута саслушаван, сучаван, позивали су сведоке, а главни тужитељи били су ћата и практикант. Општинска власт нашла се страшно увређена речима „г. Буре“. У томе су били солидарни сви њени службеници, па су против Јакшића сведочили и они који су те ноћи били у кафани и који нису. Откуд да се неки бедни учитељ толико осмели да „буни народ против власти и да срамоти ћату општинскога“! Да је бар неко, а не, како у општини стоји за

њега уписано, Јакшић, учитељ II разреда овдашње школе, нема нити покретног нити непокретног имања које би се за дуг у попис узети могло“.

На суочењу са општинским службеницима Јакшић је свој исказ издиктирао у перо: „Говор је био о ислуженим полицајцима чиновницима, — рекао је он. — Том приликом поменуо сам Саву, бившег капетана, који је некад сељака од јутра до подне држао на мацкама и снег га је завејао“. Потом се, каже Јакшић, говорило о новом уставотворном одбору и како се он нада да ће се у Србији много изменити — „и онда сам рекао да неће сваки кенеф којекавe наредбе издавати и хиљаде глава њој се клањати“. И док је он тако говорио, пришуњао се ћата с још неким човеком да прислушкује разговор који је Јакшић пријатељски водно са својим друговима. „Кад сам

угледао, упитах га: Ко је ту наредбу саставио? Ја сам, рече он. — А колико си мислио док си је смислио? — Сахат и по! Онда сам му ја одговорио: да сам ја неки војвода, дао бих ти је да је поједеш на салату! Куд да један сеоски ћата прави разлику између грађана пореских и непореских и да у наредби једнама нешто дозвољава а другима крати“ — завршио је свој исказ Буре Јакшић.

Крајем априла 1869 године Буре је дао оставку на учитељску службу у Рачи и отишао је у Београд. Почетком јуна саопштена му је пресуда: требало је да буде осуђен на новчану казну, „али пошто он ниједном ништа од мања нема, то се има по полицајској уредби на затвор да суди“. И осуђен је на десет дана затвора.

Напустивши државну службу, Јакшић је покушао да у Београду покрене књижевни лист. Због тога он сад поново

затражи српско држављанство, али му и по трећи пут одбијају молбу, јер је молилац био „без уредног занимања“. Полицајски доушници у својим доставима и даље помињу Буре Јакшића. Но, будући да он сада више није био државни службеник, испред његовог имена не наводе оно „г.“, него понижавајуће „неки“. У оно време познати београдски достављач, иначе уредник хумористичког листа „Руже“, кога су изобличили и Змај и Јакшић, у једној својој достави намеснику Блазнавцу пише: „Синоћ неки Буре Јакшић покупио је неке баке и музикантима заповедио да се свира Марсезеза. И премда то није ништа, опет је у мојим очима то погана демонстрација, безобразлук, да се кинје мирни грађани“.

После извесног времена, Јакшић је морао да напусти Београд и да поново крене у унутрашњост, усусрет поволим невољама и јадима...

СЕМЕ КОЈЕ ЖИВИ ВЕКОВИМА

Септембра 1940 године у одељењу Британског музеја у коме су биле смештене збирке семена старог више стотина, па и више хиљада, година избио је пожар. Ватра је брзо угашена, али се том приликом семење једне врсте кинеског поврћа, званог средно дрво, које је још 1793 пренето из Кине, јаво остварило. Кустос одељења био је ван себе од очајања због ове штете. Међутим, месец дана касније његово очајање претворило се у одушевљење: после „сна“ од 147 година проклијале су три семенке „сребрног дрвета“.

Приче о семењу које је ви-

ше од двадесет векова „спавало“ у саркофазима египатских фараона да би се наједном „пробудило“ и донело плод, одувек су занимале људе. Међутим, у њима нема ни трупке истине. Тачно је, додуше, да су археолози у гробницама фараона налазили зрнелe пшенице које се на први поглед није разликовало од „свежих“ зрна. Ботаничари су се, природно, заинтересовали

врт није било приправљено на време и поклон из Кјуа стављен је у један орман и — заборављен. После више од педесет година случајно га је нашао ботаничар Еварт. Он га је посејао, заједно са семењем неког аустралиског поврћа које је било старо 105 година. Од 600 врста послатих из Кјуа 46 је проклијало, израсло и донело плод, а исто тако и столетно семе аустралиског поврћа.

Колико је досад могло бити утврђено, најдуговечије семе има једна врста азиског лотоса, такозвани „свети лотос“. Крајем седамнаестог века природњак Ханс Слоан начинио је велику збирку тог семена, која је касније припала Британском музеју. Године 1855, значајан век и по-касније, успело је једном кустосу музеја да из тог семена добије дванаест струкова „светог лотоса“. За време Другог светског рата посејано је свега једно семе из те збирке и, упркос протећих 250 година, оно је никло.

У близини манџурског села Лиу-Чуа-Тунг налази се једно исушено језерско корито. Пола метра испод површине лежи слој тресета дебело око четрдесет сантиметара. У горњем делу тог слоја нађена је већа количина семена „светог лотоса“. Како лотос расте у води, очигледно је да семе потиче од билака које су ту расле пре него што је језеро пресахло. Године 1923 јапански ботаничар Охиро Ога тврдио је да нађено семе мора бити старо најмање 400 година. Примерци тог семена послати су свим већим ботаничким баштама у свету и у већини случајева „свети лотос“ је никао и цветао. Међутим, пре три године, мерећи радиоактивно зрачење угљеника из наслага у којима је нађено семе лотоса, професор чикашког универзитета Либи утврдио је да је оно старо од 800 до 1250 година.

У близини Токија, на дубини од шест метара, пронађен је прошле године један дрвени чамац и у њему неколико зрна „светог лотоса“. Према радиоактивном зрачењу угљеника, утврђено је да је чамац стар 3000 година. Толико је, значи, старо и семе „светог лотоса“ нађено у њему. Посејано, оно је упркос старости никло и лотос је чак и цветао.

ше од двадесет векова „спавало“ у саркофазима египатских фараона да би се наједном „пробудило“ и донело плод, одувек су занимале људе. Међутим, у њима нема ни трупке истине. Тачно је, додуше, да су археолози у гробницама фараона налазили зрнелe пшенице које се на први поглед није разликовало од „свежих“ зрна. Ботаничари су се, природно, заинтересовали

спео. Уствари, семење готово свих врста жита има веома кратак век, тако да се случајнијаша већ после 25 година може назвати чудом. Па ипак, приче о дуговечном семењу нису увек измишљене. Године 1856 управа ботаничке баште у Кјуу послала је аустралиском универзитету у Мелбурну, за његов врт, семење 600 разних врста биљака. Али, земљиште одређено за

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

АВОГАДРОВ ЗАКОН

Авогадров закон је онај по коме сви гасови под једнаким условима и у једнаким запреминама садрже у себи једнак број молекула. Овај закон добио је име по чувеном торничском физичару Амадеу Авогадру (1776—1856).

ШТА ЈЕ КАМУН?

Камун је музички инструмент који употребљавају Арапи. Дуг је око један метар, широк 50 сантиметара, и дебело око пет сантиметара. Има 72 струне. Свирач седи на земљи, а инструмент држи на крилу.

ДЕЈСТВО ПЕНИЦИЛИНА ЗАВИСИ ОД СТАРОСТИ БОЛЕСНИКА

Распростирање пеницилина у човеком организму зависно је од више чинилаца: како се даје инјекција, какав је телесни састав болесника итд. Опити на болесницима између 15 и 75 година старости показали

су да се количина пеницилина не налази у истој размери у једном кубном сантиметру крви код свих ових особа. Дошло се до закључка да је распрострањавање антибиотика брже код млађих болесника. За пацијенте испод тридесет година две инјекције од по 300.000 јединица учиниће да се за 24 часа изврши концентрација од једне јединице на један кубни сантиметар крви, што је довољно да заустави размножавање бактерија код већине болести. Међутим, код старијих особа дејство ће бити нешто спорије, јер је и рад њихових бубрега и свих ћелија спорији но код млађих људи.

ШТА ЈЕ РЕЗЕДА?

Резеда је позната биљка пријатног мириса, а пореклом је из Египта. То име добила је по томе што је некад употребљавана за ублажавање болова (resedare = ублажавати).

ШТА ЈЕ ОВО УГЛЕДАО ЗЕКА? ДА ТО НИЈЕ ЛОПОВ КОГА ТРАЖЕ?

МОЈ СИ! — НИШТА САДТИ НЕ ПОМАЖЕ! УХ, СТРАШИЛО! ОПЕТ НЕКА ШАЛА!

ОВО СУ ВЕЋ САСВИМ ФАНТАСТИЧНЕ СТВАРИ! УСПЕО ЈЕ ОПЕТ ДА МЕ НАСАМАРИ!

Лопов јесме хром, Снежа јесме тром, Ал' у овом крају сад сви редом знају да је Зека - сол!

НАСТАВИТЕ СЕ

Грилизм НОВИНАРА

Хорас Грили, уводни-чар „Њујорк Тајмса“, живео је у доба кад писаћа машина још није била позната перо и мастионицу. Као и многи велики новинари, и он је имао нечитак рукопис. Кад год би неки типограф дошао у ову штампарију да тражи запослење и кад нису могли да га се отресу доказујући му да су сва места заузета, дали би му да слаже на пробу Грилијев рукопис. На тој проби редовно би кашпурилирали и они најупорнији. И најбољи би застали већ код првих речи, трудили се неко време да их прочитају, па кад би видели да им је то узалудно — одушали би.

Једног дана, у управу штампарије дошао је неки скромно обучен младић. Рекао је да је незапослени типограф и да тражи место. Кад нису могли да га се ослободе, послужили су се опробаним методом — дали су му да слаже на пробу Грилијев чланак. Младић је за-сукао руке и сео за машину. На опште изненађење, он је слагао чланак с лакоћом, без грешке и тако течно као да је био написан на машини. Наравно, после овако успешне пробе младић је примљен на рад и дат му је назив „Грилизм“.

Но, младог типографа чекало је ново искушење. Једног дана двојица репортера узели су пар пилџа, замочили им ноге у мастило и пустили их да неколико пута претрче преко страница Грилијеве редакцијске хартије. Кад је „Грилизм“ типограф дошао у редакцију по рукопис, дали су му ове замрљане странице као Грилијев уводни чланак. Типограф их је узео и окретао са сваке стране, настојећи да одгнетне рукопис. Узалуд. Овога пута „Грилизм“ био је и за њега тврд орах. Али се ипак није предао. Сео је за машину и полако, с највећим напором, почео је да слаже.

Кад је, сат доцније, Грили дошао у штампарију, слагач га је зауставио:

— Извините, господине Грили, али ову реч никако не могу да прочитам.

Грили му је узео хартију из руке, нажљиво загледао означено место, а затим је прогунђао:

— Па то би и дете прочитало. „Необичан“, шта би друго могло да буде!

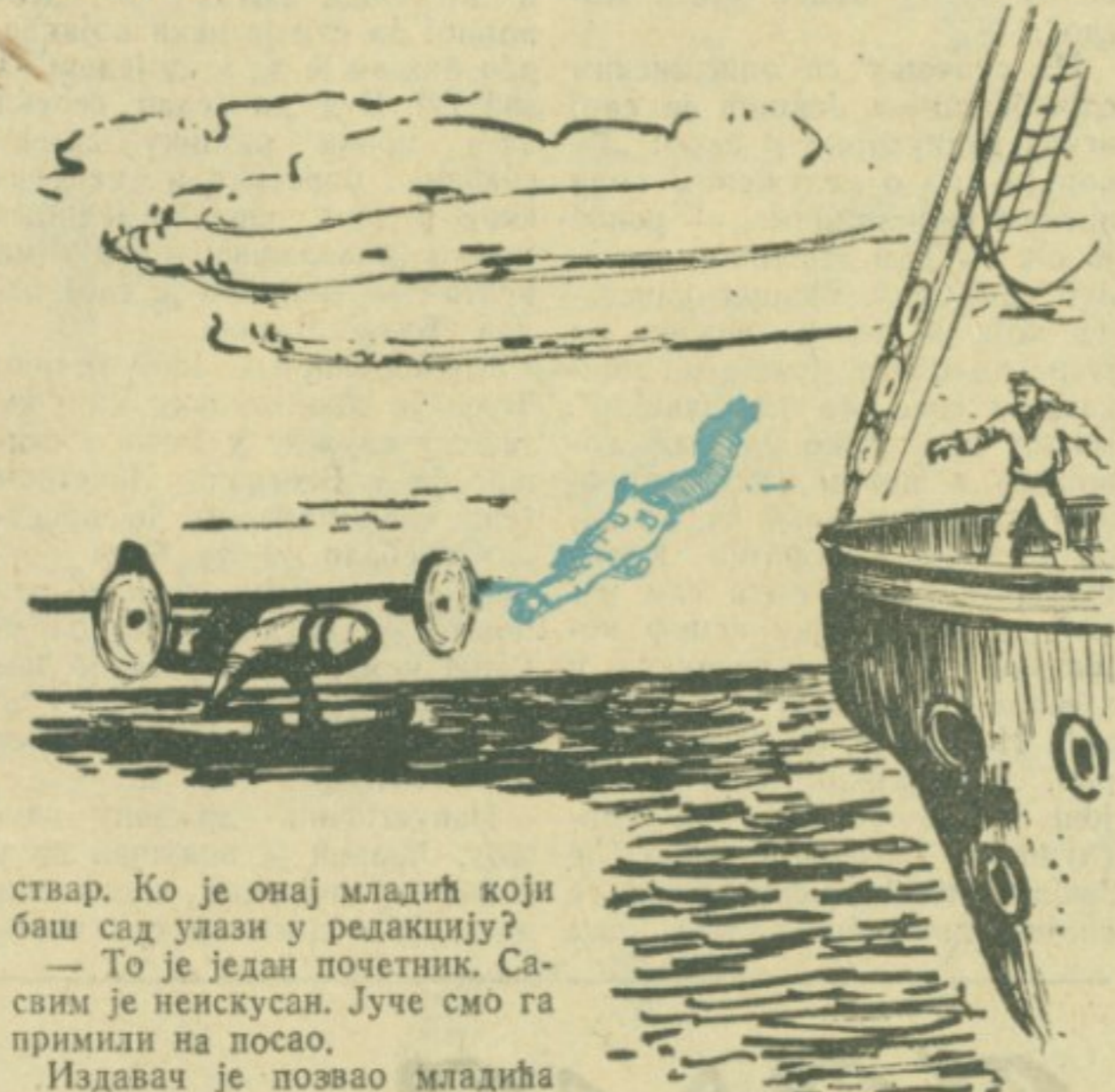
Фотографија

Можда је један од најтежих задатака у новинарству — набавити на време фотографију личности која је у вези с неким важним догађајем и о којој се тих дана највише говори. Тако се једном догодила афера у којој је главну улогу имала нека позната лепотица. Чикашки лист „Америкен“ добио је ту вест први, али без слике ове лепотице. Издавач листа наредио је да се слика набави по сваку цену за следеће издање. Прошао је дан, а људи су се један за другим враћали не обавивши посао. Издавач је постао нестрпљив.

— Јесте ли покушали да дођете до њене фотографије помоћу служитеља, писмоноше, или на неки сличан начин?

— Све смо покушали, али узалуд. Обећали смо и велику награду, али нико не може, или неће, да нам да фотографију. Послали смо јој у кућу нашег фоторепортера преобученог у механичара, тобоже да изврши контролу електричног вода, али се и он вратио празних руку.

— Добро, — рекао је издавач, — покушаћемо још једну

ствар. Ко је онај младић који баш сад улази у редакцију?

— То је један почетник. Сасвим је неискусан. Јуче смо га примили на посао.

Издавач је позвао младића и рекао му:

— Ево вам адресе једне девојке. Потребна нам је њена фотографија. Набавите нам је.

Младић је узео адресу и отишао. Вратио се после два часа и ставио на издавачев сто дивну фотографију. Сви су занемели од чуда. Само младић није разумео чему се то чује.

— Испричајте нам, молим вас, како сте успели да дођете до фотографије, — рекао му је издавач. — Наши најбољи репортери то нису били у стању. А ви...

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

— Како? — узвикнуо је зачуђено младић. — Сасвим једноставно. Отишао сам тамо, зазвонио и рекао да бих желео да говорим с том и том девојком. Кад ме је позвала да уђем, учтиво сам је замолио да ми да своју фотографију и она је радо пристала.

њиховог спасавања. Ускоро је добио одговор. Један од путника нудио му је шест неразвијених филмова за 150 долара.

Јелс је одмах прихватио понуду, сео на хидроавион и полетео усусрет „Томасу“. После сат и по летења, приметио је брод. Кад му се приближио на једну миљу, пилот је искључио мотор и почео да се спушта. У тренутку кад је хидроавион био неких петнаестак метара изнад морске површине, Јелс је скочио у воду. Хидроавион се у међувремену диго у висину и полетео према обали.

Брод „Томас“ био је удаљен од Јелса свега неколико стотина метара. Његовом капетану није преостало ништа друго него да заустави брод и да пошаље по њега чамац за спасавање. Чим је дошао на палубу, Јелс је почео ужурбаном да купује од спасених путника њихове фотографске снимке и да с њима води дуге разговоре. Ускоро је имао довољно материјала за целу прву страну. Кад се његов хидроавион поново појавио на хоризонту, Јелс је већ био спреман за пут.

Хидроавион се спустио неколико стотина метара од брода. Јелс је појурео на крму и скочио у море. Брод је пловио даље, а хидроавион се приближио репортеру. Пилот је помогао Јелсу да се попне у хидроавион, узлетео је и пошао према копну. За непуну три часа Јелс је био у Лос Анџелосу и својим чланком и сликама о несрећи брода „Сити оф Хонолулу“ претекао све остале америчке листове за пуних дванаест часова.

ВЕРОВАТИЈИ

УПРКОС ВРЕМЕНУ...
Фо-Куан Су, стари храм у близини кинеског града Вутаи Шана, саграђен је

857 године, и то од дрвета. Још и данас, после више од хиљаду година, дрвени храм стоји потпуно очуван.

нашло је на поља младе шећерне трске и стало да их уништава. Сељаци су на све могуће начине покушавали да их отерају, али без успеха. Најзад су запланили једно оближње поље обрасло грмљем и живицом, надајући се да ће ватра улаштити и одагнати слонове. Међутим, слонови су мирно напустили гозбу, отишли до оближњег потока, напунили сурле водом и као прави ватрогасци угасили пожар. Затим су се вратили и обрстали сву шећерну трску.

ЗБОГ НЕЗАТВОРЕНЕ СЛАВИНЕ

Француски књижевник Пјер Бејл био је толико осетљив на шум воде која капље да је умро кад је

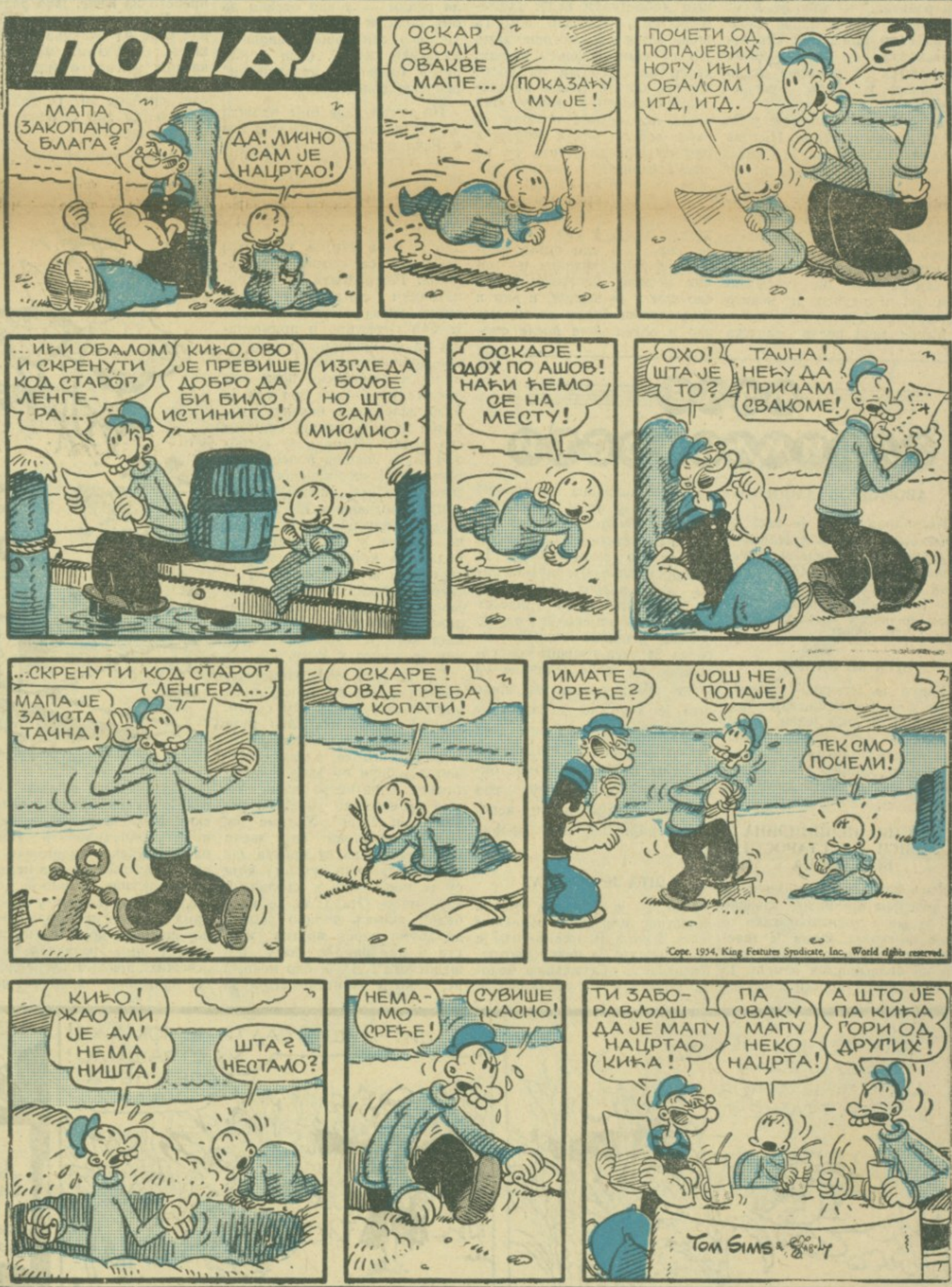
ГРОБЉЕ БЕЗ ГРОВОВА

У Нарбону, у Француској, постоји једно гробље на којем још нико није сахрањен, мада на њему има више стотина надгробних споменика. Наиме, ти споменици постављени су као знак сећања на поморце који су нестали на мору.

СЛОНОВИ-ВАТРОГАСЦИ

У једном селу у северном делу индиске провинције Терај крдо слонова

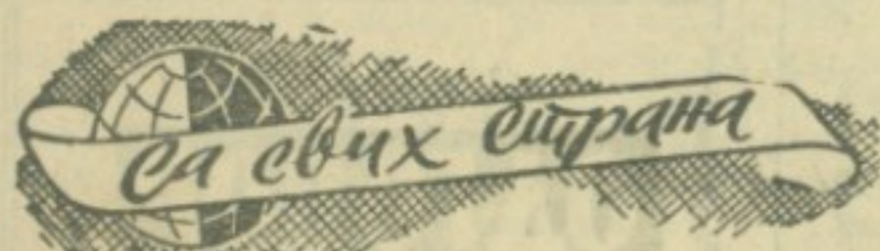
један његов нови послушник заборавао да добро затвори славину у кухињи.

Где се налази земља Биканер?

Биканер је државица која се налази у Раџпутани, у Индији. Она заузима простор од 60 хиљада квадратних километара, на коме живи преко 900 хиљада становника. Земљиште је већином песковито и добрим делом простире се у пустињи Тар. Главни град има исто име као и земља — Би-

канер. У њему живи око 86 хиљада становника. У ствари, то је оаза у којој су подигнуте дивне грађевине, јер су становници познати каменоресци. На средини града налази се стара гарџава. У граду се производи вунена роба, филми, шалови, а у близини се налази и рудник угља.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

„НАЈБРЖЕ САОБРАЋАЈНО СРЕДСТВО“

Дилижанс је у Србији био најбрже саобраћајно средство све док се нису појавиле железнице. То су била велика поштанска кола на федерима, затворена платном, којима су путовали поштицом са аманетном поштом и путници. Запрега се састојала од три коња: два рудна и трећи са стране, звани логор.

У Србији је дилижанс уведен 1870 године, и то у прво време на главној линији Београд — Алексинац, четири пута недељно, и Београд — Шабац, једанпут недељно.

За путовање дилижансом плаћало се у време редовног поласка по три гроша на сат од сваког путника, а ванредно по четири гроша од сата за свако место у колима. Доцније, 1879 године, та је такса повећана на 80 пара на сваких пет километара даљине.

Путници су могли са собом понети: амрел, ручну торбу и путничке хаљине, до десет ока тежине. Ако је пртљаг био тежи од десет ока, онда се за вишак наплаћивала такса, исто онако као и за поштанске поштомале: 10 пара чаршијски (тј. пет пара динарски) од сваке ока и на сваких 5 сати растојања.

ПОЛУКС И КАСТОР

Полукс и Кастор су две главне и најлепше звезде сазвезђа Близнаца. Кад се гледају голим оком, рекло би се да су веома близу и добија се утисак да заједно излазе и залазе, да заједно пролазе кроз меридијан, па је по њима и цело сазвезђе добило име Близнаци. Полукс се голим оком види као једна звезда, а уствари је то систем од шест звезда, док се Кастор састоји од пет звезда. Полукс је од нас удаљен 32 светлосне године, а Кастор 116 година. Из тога се види да су оне и међусобно веома удаљене, па је лако закључити да уствари немају ничег заједничког. По грчкој митологији Полукс и Кастор били су синови бога Зевса. Полуксова мајка била је богиња и он је због тога био бесмртан, а Кастор је био смртан и требало је да умре. Због тога је Полукс молио оца да и Кастора учини бесмртним, па их је Зевс наградио због те братске љубави и обожјци поставио на небески свод.

АМАЛФСКЕ ПЛОЧЕ

Амалфске плоче су један од најстаријих споменика поморског права. Створене су у граду Амалфију, који се налази на стрмој обали у малом заливу Салерно, између краја 12 и почетка 13 века, кад је поморство у овом граду било јако развијено. По мишљењу неких стручњака, амалфске плоче израђене су 1131 године, кад је град Амалфи био сједињен с норманским краљевством. Плоче имају 66 чланова: 45 на италијанском и 21 на латинском језику. Оне су биле на снази све до 17 века; помињу се још и 1603 године у једном купопродајном уговору за бродове. Оригинална је нестала 1401 године, али је пронађен 1844 у бечкој Дворској библиотеци међу списима млетачког дужда Марка Фоскаринија (1696 — 1763). Доцније су враћене граду Амалфију.

ЗДРАВИЦЕ У СТАРОМ РИМУ

Здравице су пра стари обичај. Помиње их и римски песник Хорације. У то доба број чаша које је требало испити зависило је од угледа личности у чије се име наздравља, или од броја слова у њеном имену. Тако се у здравље Цезара испијало шест чаша, јер латински написана реч Цезар има шест слова. У част Германикуса испијало се десет чаша. Често се испијало девет чаша — по броју Муза, затим три — по броју Грација. Обичај наздрављања звани и Цицерон и каже да оно весели и оживљава друштво. И грчки песник Хомер помиње здравице и вели да се оне додају надесно и тако иде унаоколо.

ДОЛИНА СМРТИ

Долина смрти је дугачак, узан просек кроз планине у југозападном делу такозваног Великог Базена, који има облик равнокраког троугла чији је врх окренут према Калифорниском Заливу. Цео базен захвата простор од 600 хиљада квадратних километара. Дно Долине смрти налази се 83 метра испод морског нивоа. Ова долина позната је по злу због стравоушних врштина које у њој владају. Свакога лета температура се попне до 50 степени Целзијусових и путник добија утисак као да се налази у ужареној пећи. И зими термометар у њој често показује и до 40 степени Целзијусових. Због тога је цела област слабо насељена, а и оно људи што има дошло је тамо због лежишта племенитих метала која се у њој налазе.

И ВИТАМИНИ МОГУ ДА ШКОРЕ

Дуго се није знало да витамини постоје. И једнога дана утврђена је њихова улога и вредност, као и потреба човечијег организма за њима. Али, неки људи погрешно мисле да, пошто недостатак витамина у исхрани изазива обољење човечијег организма, треба уносити што више витамина да бисмо били што бољег здравља. Они не знају да оно што је од користи у малим количинама, може да буде од штете ако се узима у већој мери. Колико је то тачно, показује излагање тројице познатих научника, Гербера, Раба и Собола.

Они су изнели пример једне млађе жене која је пуних осам година тражила помоћ многих лекара, јер је патила од јаке главобоље. Сем тога, вид јој је слабио, често је имала осећај гађења, болове у зглобовима, нападе грознице, а добијала је и оспе по кожи. Жена је обилазила многе лекаре, али нико није био у стању да постави тачну дијагнозу. Тек после детаљног клиничког испитивања установљено је да је пацијент у току осам година непрестано узимао витамин А. Жена је признала да је гутала све више овог витамина; у последње време чак и по 500.000 јединица дневно, иако је довољно 5.000 јединица за човека који се нормално храни. Тада већ није било тешко утврдити да жена уствари болује од хипервитаминозе А. Одмах јој

болели због претеране исхране витамином белог медведа. То није било ништа друго него опет хипервитаминоза А, пошто је витамин А белог медведа, као и неких риба, веома богата овим витамином. Исте невође као са витамином А, могу се догодити и са другим витаминима. Као што се види, не смеју се употребљавати витамини без лекарске препоруке, а најмање у случајевима кад они уопште нису потребни.

ПАРАДАЈЗ КАО ЛЕК

Један лекар из Галсбурга изнео је на скупу америчких психијатара нов начин лечења епилепсије. Он је утврдио да глутаминска киселина веома поволно утиче на одржавање духовне свежине, а може послужити и као лек код појединих случајева епилепсије. Како ове киселине има у парадајзу, болесници су добијали, уз храну, знатну количину сока од парадајза. Резултати су били задовољавајући.

ПОДВОДНА СТРУЈА У БЛИЗИНИ ЕКВАТОРА

Најновијим истраживањима наишло се у Тихом Океану, недалеко од екватора, на јаку

подводну струју која се креће према истоку брзином од око 1600 метара на час. Струја је доста узана и налази се на дубини од четрдесет метара.

„ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗАК“ У ХИРУРГИЈИ

Недавно је у САД израђена једна сложена електронска машина, надик на „електронске мозгове“ за рачунање, али која ће служити у медицинске сврхе. Она ће за све време операције давати тачне податке о крвном притиску и јачини пулса болесника, јављајући одмах ако наступи каква неправилност у раду плућа или других органа. Машина уједно показује и количину ваздуха коју болесник издахне за један минут.

НОВ ЛЕК ПРОТИВ КАШЉА

После дугих опита на животињама, један амерички лекар нашао је један нов и ефикасан лек против кашља. Занимљиво је да је лек начињен од једне општемедицинске дроге која је позната већ преко сто година, али је сматрана бескорисном. То је наркотин. Он се досад није употребљавао, јер није ублажавао болове, нити је могао да послужи као средство за успаљивање.

БЕЗ ШИБИЦА...

Изгледа да пушачи неће више имати потребу за шибницама или упљачима. Једноставним повлачењем преко неке равне површине, цигарета ће моћи да се упали. Али, под каквим условом? На то питање одговара проналазач: „Под условом да се не бојите експлозивног пушења које се налази у капсули на врху цигарете!“ Изум је толико необичан и изазива толика питања — међу којима је, свакако, једно од првих: да ли експлозивно пушење не утиче на мирис дувана? — да се за сад још не може одговорити јесу ли то заиста „цигарете будућности“.

...растеривање градоносних облака пуцањем из топова први је применено, у 18 веку, француски по-

...амерички научници тврде да људски глас из генерације у генерацију постаје све дубљи. Док је раније међу мушкарцима највише било тенора, данас све више има баритона и басова. Према њиховим предвиђањима, кроз 200 година људи ће говорити искључиво из баса.

...прни кишобрани појавили су се тек пре нешто више од

...збирке географских карата мора и океана не називају се атласи, већ натуни.

...кисеоник је добио име по томе што се некад сматрало да је он главни састојак свих киселина.

једног века. Дотле су се и кишобрани и сунчобрани правили у светлим бојама.

...све до друге половине 19 века врабац је био непознат у Америци. Како су у то доба многи кра-

...лаукови немају екстензорне мишиће, то јест мишиће помоћу којих остале животиње опружају и грче удове. Уместо њих они имају један хидраулични систем који се састоји у томе што се у удовима повећава или смањује крвни притисак, те тако удови постају крути или меки.

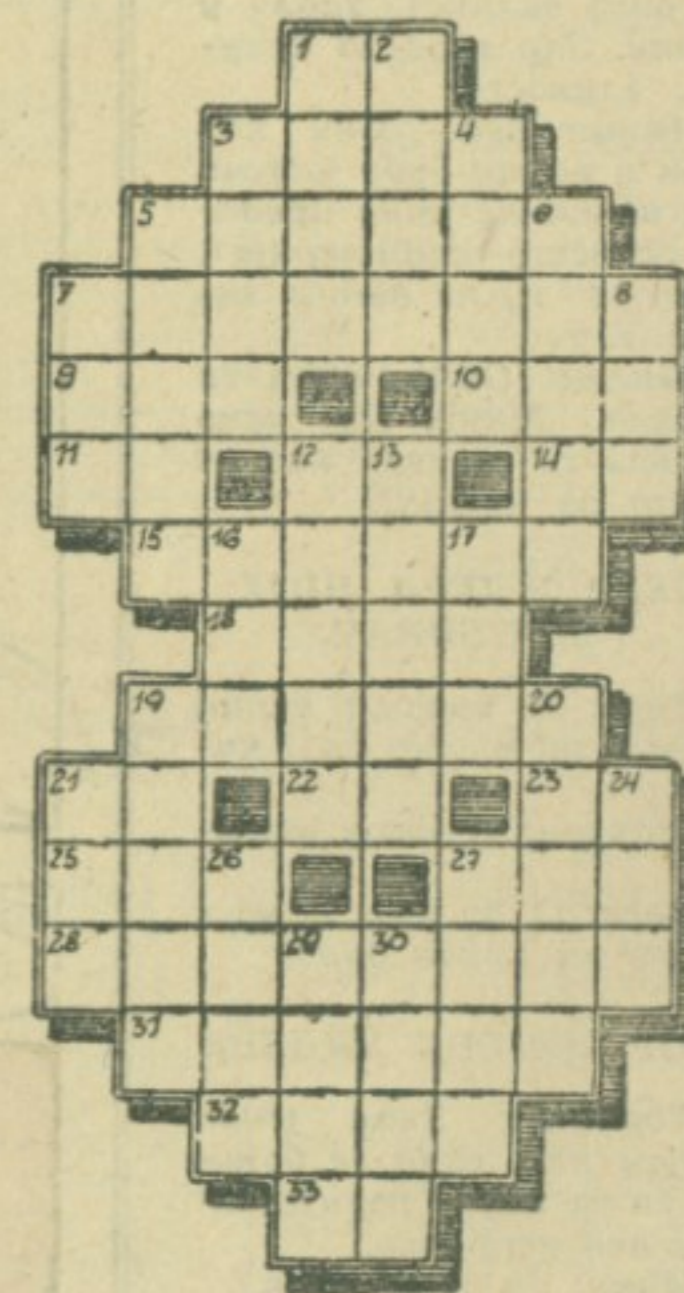
јеву у Новом Свету страдали од гусеница, године 1865 пренесено је из Европе у Америку хиљаду пари врабаца.

...све до битке код Мохача, у Славонији се порез плаћао кожницама од куне. Тај порез називан је кунарвином.

Водоравно: 1) лична заменица; 2) презиме композитора опере „Кармен“; 3) врста ваздухоплова; 4) обољење често у барским пределима; 5) отац (слов.); 6) спроводник бродова кроз опасна места; 7) показана заменица; 8) скраћеница за „својеручни потпис“; 9) банкарска и трговачка ознака за валутирање; 10) врста менипе; 11) раса паса; 12) наш тениски првак; 13) слово латинице; 14) елидрирана свеза; 15) предлог; 16) лична заменица; 17) печат; 18) морски рак сличан пауку; 19) лева рука; 20) озледа; 21) један начин.

Усправно: 1) мушко име; 2) река у Француској, лева притока Роне; 3) дењак, свежањ; 4) једновалентни радикал састављен од угљеника и водоника; 5) велморјадник; 6) једна од САД; 7) шаховски израз; 8) мушко име; 9) лепљива маса која се добија из четинара; 10) штампарски орман где стоје сандуци са словима; 11) страни женско име; 12) једна од држава на америчком континенту; 13) уговорена казна; 14) женско име; 15) врста четинара; 16) господар (тур.); 17) врста жуће боје; 18) кожни или метални материјал за гудачке инструменте; 19) зоб; 20) алкохолно пиће.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

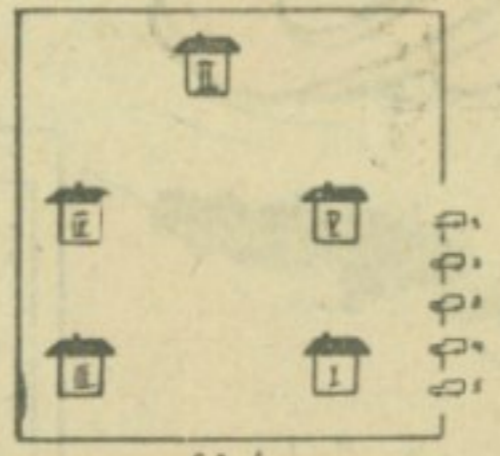
Водоравно: 1) Јорк; 2) лупинг; 3) Ренан; 4) ро; 5) Исак; 6) Кан; 7) лик; 8) Сона; 9) А(лекса) И(енадовић); 10) калај; 11) гранит; 12) Олимп; 13) египај; 14) јакна; 15) ат; 16) алпа; 17) Ани; 18) нов; 19) круг; 20) ам; 21) Ласал; 22) аматер; 23) Иван.

Усправно: 1) Јунак; 2) опак; 3) рин; 4) К(оперник) Н(икола); 5) Лесинг; 6) гранат; 7) Рила; 8) онај; 9) колиба; 10) Санџа; 11) кална; 12) ротква; 13) „Саломе“; 14) јануар; 15) Јана; 16) тига; 17) арсен; 18) Ката; 19) лав; 20) ми

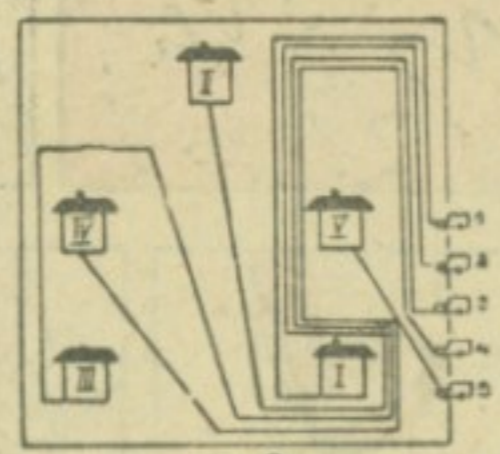
ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ЧУДНОВАТА ГАРАЖА

Пет аутомобила различитих конура имала своје гараже у једном дворшту. Да се

аутомобили не би сретали, просечено је пет путева, који се не секу и који дозвољавају да свака кола уђу у своју гаражу. Како је то изведено?

Ако не можете то да решите, погледајте слику 2 и све ће вам бити јасно.

ЧАЈ И МЛЕКО

Гост уђе у кафану и поручи шољу чаја. Док му се чај хладио, он позва келнера и рече му да донесе и јелну шољу млека. Келнер га брзо послужи и донесе млеко у истој онаквој шољи и у истој количини као и чај. Гост тада стави кашчицу у шољу с млеком и пошто је напуни преручи је у шољу с чајем. Потом у тако помешани чај

с млеком поново спусти кашчицу, напуни је и преручи у шољу с млеком.

Питамо вас сада: да ли се у шољу чаја налази више млека него што се налази чаја у шољи с млеком? (Свакако да сте се сетили)

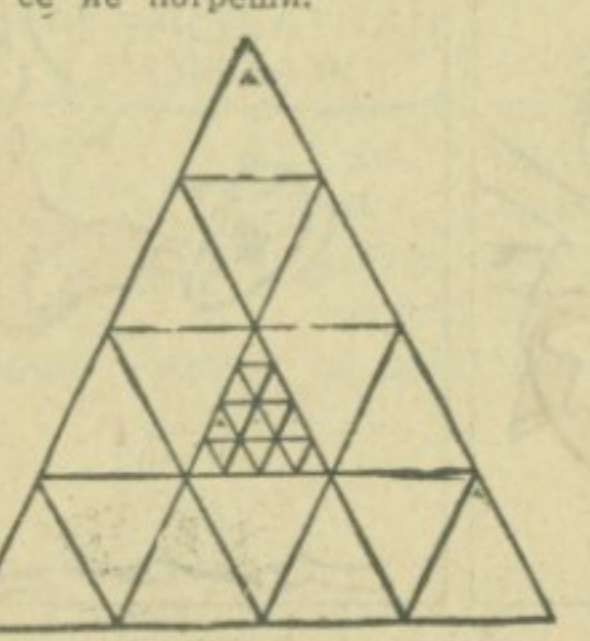
Гости на свечаности

На једној породичној свечаности биле су за столом окупљене три рођене сестре са својим мужевима и децом. Тада се вилело да свака од њих има по четири сестриња и да сваки од тих сестриња има по четири сестре од теке. Знајући за ово, можете ли да нам одговорите колико је особа укупно седело за столом на тој свечаности?

(Увек се догађа да се не погрешно)

Умете ли да бројите?

Можете ли рећи колико различитих троуглова има на овој нашој слици? Треба добро рачунати и пазити да се не погрешно.

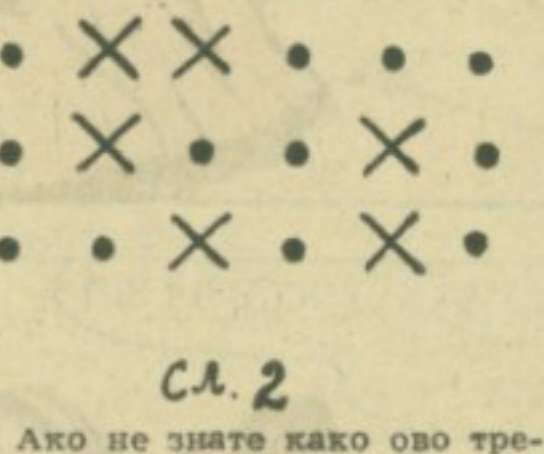

Игра каменчићима

Ево 36 каменчића у квадрату, као што се види на слици 1. Сада шест изабачите.

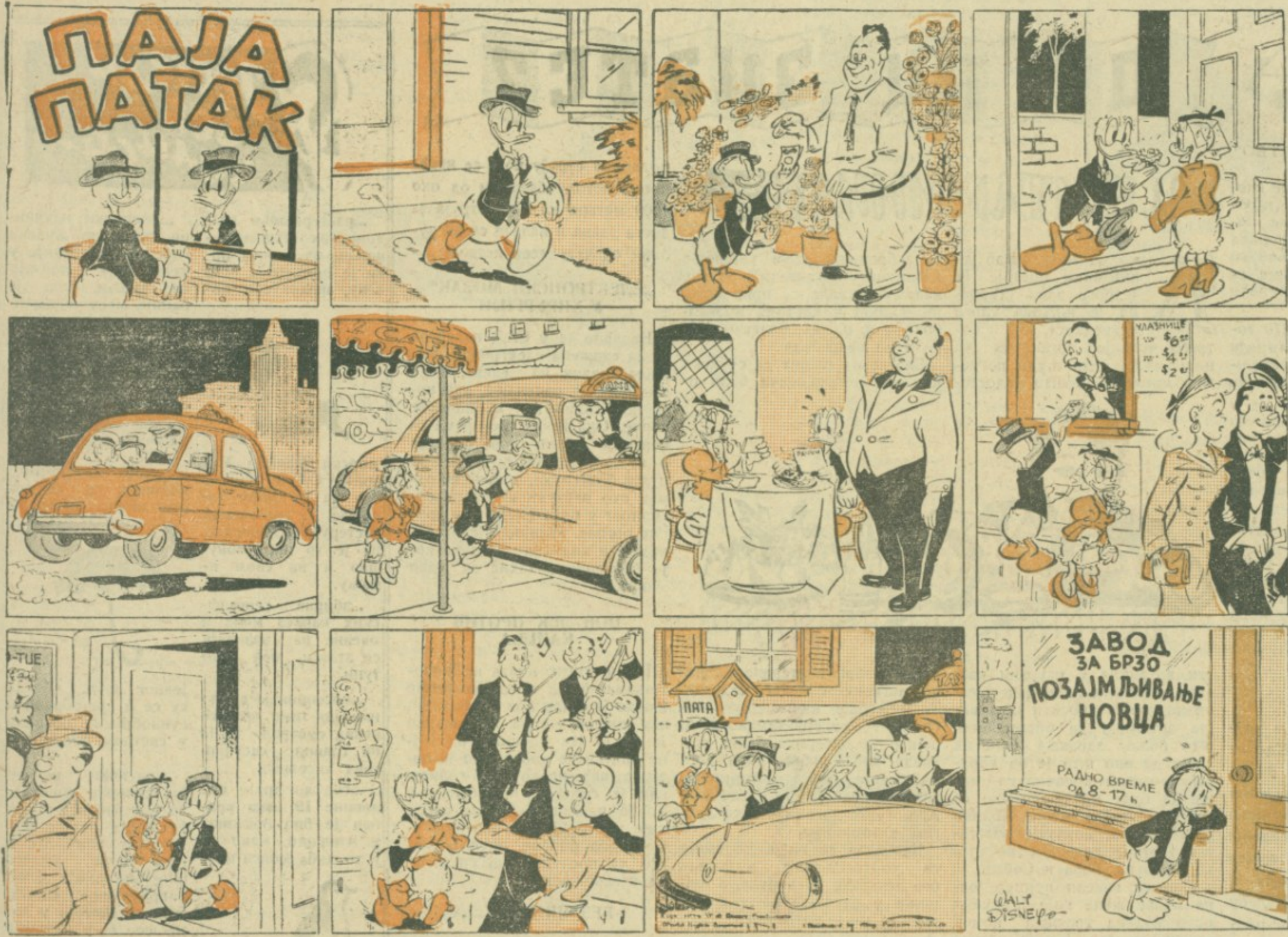
али тако да и после изабачивања остане у вертикалној колони паран број, а исто тако и у сваком хоризонталном реду.

Ако не знате како ово треба урадити, погледајте слику 2 и одмах ће вам бити јасно. Шест каменчића које треба избачити замесени су на тој слици крстићима у другом, трећем и четвртном реду.

Обрнут број

Постоји један двоцифрен број чије цифре кад се саберу дају збир 10. Ако те две цифре промене места, онда се добија број који је већи од првобитног четири пута плус 15. Који је тај првобитни двоцифрени број? (Увек се догађа да се не погрешно)

Који је ОДГОВОР шачан

РЕДУТА је:
забава
врста мале лађе
бура у Отрантском Мо-
реузу
стара хаљина за свеча-
не пријеме

ГЛАУКОПИС је:
надимак
име грчког атлете
планински врх
врста мача

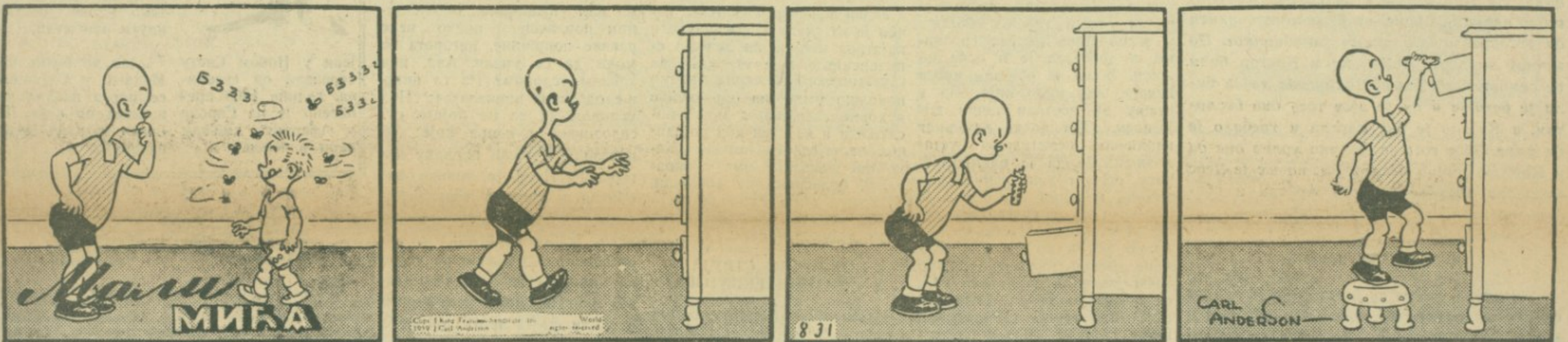
ОЛИФАНТ је:
музички инструмент
јунак из средњовеков-
них романа
назив за послугу
чувени ирски бард

ОДГОВОР:

РЕДУТА је забава, бал-
ска свечаност под маска-
ма. Раније је то било ме-
сто за изградње и забаве,
нарочито у Венецији, где
су се за време карневала
скупљале маскиране осо-
бе.

ГЛАУКОПИС је грчка
реч и значи: Сивоока,
Сјајноока. То је надимак
богиње Атене, зато што
joj је била посвећена сова

ОЛИФАНТ је рог од
слонове кости који су о
бедру носили средњове-
ковни витезови-лугалице.
Тако се називао и рог ле-
гендарног јунака Ролан-
да. Исто тако то је назив
и за хартију највећег
формата с марком слона
(за табеле и ватромете).

Ква-Ква!
у великом
Парадизу

ГЛУПО. УПОЗОРЕЊЕ

Шиља: Хајде, Мики, прочитај само шта пише на оној великој табли у парку. Зар није то врхунац глупости?

Мики: Ево. „Сви пси који у парку буду нађени без власника биће предати градској кафиљерији“. Али, ја ту не видим ништа глупо.

Шиља: Онда си и ти будала, Мики! Па како ће пси то сазнати кад не умеју да читају?!

ПЕРА ЖДЕРА НИЈЕ ПРОБИРАЧ

Пера: Да нисам у вашој радњи заборавио свој кишобран?

Трговац: А како изгледа?

Пера: О, то није важно. Дајте ми какав било!

ХОРАЦИЈЕВИ ВИЦЕВИ

Хорације: Знам један сјајан виц, само се бојим да ти га некад раније нисам већ испричао.

Мики: Је ли духовит?

Хорације: Веома!

Мики: Онда ми га слободно испричај. Тачно знам да досад од тебе нисам чуо ниједан духовит виц?

